

OKTOBER 2022

TURISMESTRATEGI FOR OMØ

BARK
BARK

Turismestrategien er udarbejdet for Foreningen Perlestranden og Omø Havn samt Omø Beboer- og Grundejerforening. Projektet er støttet økonomisk af Landdistriktspuljen via Liv og Land, Bolig og Planstyrelsen. Rapporten er udarbejdet af BARK Rådgivning.

Oktober 2022

Med mindre andet er angivet, tilhører rettigheder til fotos og grafik BARK Rådgivning.

INDHOLD

Introduktion	5
En bæredygtig tilgang til turismen	7
DEL 1: KORTLÆGNING OG ANALYSE	8
På sejlruten mellem Tyskland og Sjælland	9
Mange små oplevelser	10
Varieret natur i lille skala	11
Bosætning og demografisk udvikling	12
Turismen på Omø i dag	13
Hvem er turisterne, og hvad kommer de for?	14
Turisternes adfærd og oplevelse af Omø	15
Turismen har potentiale	17
Marked	18
Målgrupper	19
Trends og tendenser	20
DEL 2: STRATEGI	21
Mission	22
Fysisk helhedsgreb: Koncentrer og bind sammen	23
Strategisk retning: Langt væk fra storbyen	24
Andre steder, der viser vejen	28
Anbefalinger til næste skridt	31
BILAG	
Idémapping	

A scenic landscape featuring a calm pond in the center, surrounded by lush green grass and various trees. Some trees are bare, while others have green foliage. A wooden picnic table is positioned on the grass in the foreground. The sky is bright blue with scattered white clouds. The overall atmosphere is peaceful and natural.

**'OMØ ER IKKE EN Ø,
DET ER EN TILSTAND'**

INTRODUKTION

Omø - en lille perle midt i Storebælt

Omø er en lille ø i den sydlige del af Storebælt med et lokalt øsamfund bestående af 154 indbyggere [01/01/2022], en købmand, en kirke, et forsamlingshus, en lokal folkeskole og en havn. Øen rummer en perlerække af små oplevelser og en varieret natur i lille skala. Med kun 2,5 time til hovedstaden tiltrækker Omø flere besøgende fra hovedstadsområdet, som kommer for at nyde roen og ø-livet langt væk fra storbyens stress og jag.

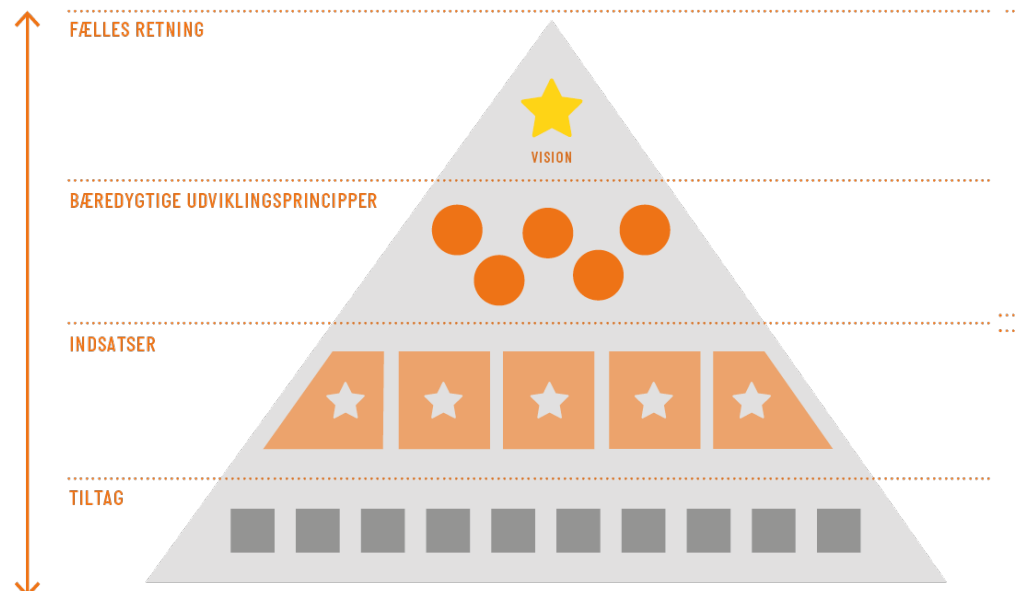
Men som så mange andre danske småøer, er Omø udfordret af et faldende befolkningstal og at få vælger at flytte til øen. Derfor kæmper de på Omø for at bevare øens levende lokalsamfund og særlige ø-kultur, som gør Omø til et særligt sted at bo og besøge.

Turismen på Omø i dag består primært af sejlturisme omkring havnen, sommerhusturisme og endagsturister, der kommer over med færgen. Men sæsonen er kort, og der mangler både overnatningsmuligheder, arbejdskraft og aktiviteter, der kan fastholde de besøgende i længere tid på øen.

Derfor ønsker Omøbeboerne en samlet turismestrategi for Omø, som kan sikre en bæredygtig udvikling af turismen på øen. Det handler ikke blot om at tiltrække flere gæster, men om at tiltrække de rigtige gæster. Gæster, som vælger at tage en overnatning ekstra, som kommer udenfor hovedsæsonen og som lægger flere penge på øen under deres ophold. Gæster, som værner om Omøs kulturelle værdier, traditioner og natur og som bidrager positivt til lokalsamfundet.

En strategisk retning for en bæredygtig turisme

Turismestrategien for Omø sætter en strategisk retning for turismeudviklingen på Omø. Strategien sætter spot på udfordringerne og udpeger tre styrkepositioner, som skal fremelskes og dyrkes. Turismestrategien er første skridt på vejen. Næste skridt er at omsætte de mange idéer til konkrete projekter og forretningskoncepter, som kan føres ud i livet.

Strategitrekanten viser sammenhængen mellem den strategiske retning og de konkrete tiltag.

Turismestrategi for Omø fokuserer på det strategiske niveau, som er de to øverste lag af trekanten.

INTRODUKTION

Samspil med andre planer

Turismestrategien bygger videre på Destination Sjælland rapporten 'Øerne langs Sjællands Vestkyst' fra 2020 og 'Udviklingsplan for Sjælland og øerne' fra 2020, som er kommunerne i region Sjællands fælles plan for en ambitiøs og langsigtet udvikling af turismeerhvervet. Planen udpeger fire turismemæssige kraftcentre, som skal drive væksten i turismen. Samtidig skal forbindelsen mellem Hovedstaden og det øvrige Sjælland og øerne styrkes. På den måde skal turismen være drivkraft for bæredygtig vækst på hele Sjælland og øerne og bidrage til at opretholde levende lokalsamfund med handel, servicefunktioner og oplevelser – til gavn for både borgere og turister.

Hvordan er turismestrategien blevet til?

Turismestrategien er igangsat af Foreningen Perlestranden og Omø Havn samt Omø Beboer- og Grundejerforening med støtte fra Landdistriktpuljen. Projektet er gennemført af BARK Rådgivning i dialog med de involverede parter. Undervejs i processen er der afholdt to åbne møder på Omø, hvor øboere, fritidsøboere, sommerhusejere, lokale aktører og andre interesserede har kunnet bidrage til udpegning af potentialer og udfordringer, prioritering af målgrupper og med konkrete forslag og idéer. Processen er gennemført i perioden april til september 2022.

Processen har bestået af følgende:

- Screening af eksisterende planer
- Fysisk besigtigelse af Omø, hvor rådgiverteamet er blevet introduceret til øen og lokale turismeaktører
- 'Kick off' møde, hvor lokale turismeaktører, øboere, styregruppe og fritidsøboere kunne møde rådgiverteamet og bidrage til at lokalisere stedspotentialer for Omø's udvikling
- Interviews med udvalgte aktører og øboere, der har bidraget til et internt blik på øen samt kortlægning af Omø's potentialer og udfordringer
- Ekspertinterviews, som har bidraget til at skærpe strategi og målgrupper
- Et fremtidsværksted, hvor de lokale turismeaktører, øboere og fritidsøboere har været med til at sætte retning for strategiens fokusmålgrupper og udtænke initiativer
- Møder med styregruppe og følgegruppe

EN BÆREDYGTIG TILGANG TIL TURISMEUDVIKLING

Bæredygtig turisme vinder mere og mere frem. Det ses i den nye nationale turismestrategi 2022, hvor fokus har flyttet sig fra en vækstdagsorden til en bæredygtighedsdagsorden. Det ses også i den stigende efterspørgsel på bæredygtige ferieformer. Det sætter nye krav til produkter og oplevelser, men også nye muligheder for at skabe en helt ny type turisme, der i endnu højere grad er tilpasset stedets præmisser og tilgængelige ressourcer.

Bæredygtig turismeudvikling fordrer en helhedsorienteret tankegang, hvor samtlige led af turismen tænkes som en del af en samlet værdikæde. Bæredygtig turisme handler om at skabe en fornuftig balance mellem omsætningsdrømme og omkostningsdrømme, om at udnytte de lokale ressourcer og den eksisterende bygningsmasse frem for at bygge nyt, om at koncentrere udviklingen der, hvor der allerede er koncentration af aktivitet og mennesker. Og ikke mindst om at udviklingen sker i et tempo, hvor lokalsamfundet kan følge med.

Kort sagt handler det om at understøtte en bæredygtig turismeudvikling på Omø, der ikke 'tager fra øen', men 'giver noget tilbage' til øen i form af økonomi og ressourcer.

Udviklingsprincipper for en bæredygtig turismeudvikling på Omø:

1. Sammen om Omø – Bak op om hinandens initiativer ud fra tanken om, at 'din succes er min succes'.

2. Turisme, der tilfører økonomi til Omø – Konverter 'gratis oplevelser' til kommercielle produkter, som kan tilføre økonomi til Omø.

3. Beskyt og benyt – Skab bæredygtig turisme på stedets præmisser, samtidig med at natur og kulturarv aktiveres. Gør naturen tilgængelig og lad ikke husene stå tomme.

4. Koncentrer udviklingen og skab kritisk masse – Placer nye oplevelser, aktiviteter og tiltag der, hvor der allerede er en koncentration af aktiviteter. På den måde bliver der skabt kritisk masse.

5. Indgå strategiske samarbejder – Ved at samarbejde med de omkringværende aktører er der mulighed for at udnytte delte fordele og potentialer.

A coastal landscape featuring a sandy path leading towards a beach and the ocean. The sky is a deep blue with some light clouds. The water is a vibrant turquoise color, and the beach is composed of light-colored sand and small pebbles. The foreground is dominated by tall, dry grasses and some low-lying vegetation.

DEL 1 KORTLÆGNING OG ANALYSE

PÅ SEJLRUTEN MELLEM TYSKLAND OG SJÆLLAND

"Placeringen på sejlruten mellem Tyskland og Sjælland gør øen til et naturligt stop for de mange lystsejlere, der skal videre til det fynske øhav eller mod Lollands sydkyst."

- Øboer, 64 år

Omø ligger i den sydlige del af Storebælt ca. 50 minutters færgetur fra fastlandet ved Stignæs. Mod syd ligger Smålandsfarvandet, og mod vest ligger Lolland-Falster og Møn, hvilket gør Omø til et naturligt stop for de mange lystsejlere, der skal videre til det fynske øhav eller mod Lollands sydkyst.

MANGE SMÅ OPLEVELSER

*"Turister i dag vil gerne være som antropologer"
- Fritidsboer, 55 år*

Omø har ikke nogen topattraktion, men en perlerække af små, lokale oplevelser. De besøgende kan fx tage på traktortur rundt på øen eller en cykeltur ud til det historiske fyr. Klappe en ged i mini-land, gå på udkig efter lokale varer i Marlenes gårdbutik eller opleve sommerstemning på havnen under kapsejlads, mens der spises en fiskefrikadelle i særklasse. På Omø er det de mange små oplevelser, der i samspil skaber en autentisk ø-oplevelse, hvor man ikke bare er på besøg, men lever livet blandt øboerne.

På Omø er det lokalt nærvær og værtskab, der inviterer de besøgende indenfor i øsamfundet, hvor besøgende kan få autentiske og nære oplevelser, som efterspørges af mange turister i dag. En stor del af øens initiativer er båret på frivillige hænder og fødder.

Foto: Omø Katalog

Foto: Omø Katalog

Foto: Omø Katalog

Foto: Omø Katalog

Foto: Økoféen

Foto: Omø Katalog

VARIERET NATUR I LILLE SKALA

"Omøs sjæl ligger i havet rundt omkring"
– Øboer, 65 år

På Omø er det ikke et brusende Vesterhav, de store heder eller dybe skove, der trækker, men derimod den milde, venlige og tilgængelige natur. Omø byder på en varieret natur i mindre skala, som giver alsidige oplevelser hele året rundt. Med en lang tilgængelig kystlinje, et rigt plante- og dyreliv, en uforstyrret stjernehimmel og fri udsigt til havet fra størstedelen af øen, kan øens natur appellere til mange forskellige brugergrupper.

Omø kan tilbyde naturoplevelser i forskellige tempi. Her er både plads til den eventyrlystne kitesurfer, den tålmodige hobbyfisker, den interesserede ornitolog og byboen, der blot ønsker at fordybe sig i naturens stilhed og lange vidder.

Omø ligger i et Natura 2000-område, hvilket sætter nogle begrænsninger for udvikling, men samtidig byder på helt særlige natur- og landskabsområder, som kan formidles til besøgende skoleklasser, børnefamilier eller naturinteresserede. Skovklinten trækker geologiske spor helt tilbage til istiden, de forskelligartede landskabstyper gør området til et botanisk knudepunkt, og øens varierede vandmiljøer gør området til samlingssted for diverse trækfugle og vadefugle.

Foto: Tom Poulsen

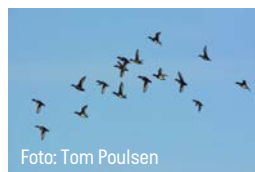

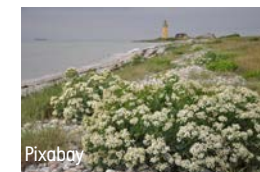
Foto: Tom Poulsen

Foto: Tom Poulsen

Foto: Omø Katalog

Pixabay

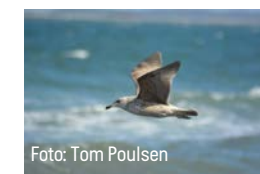
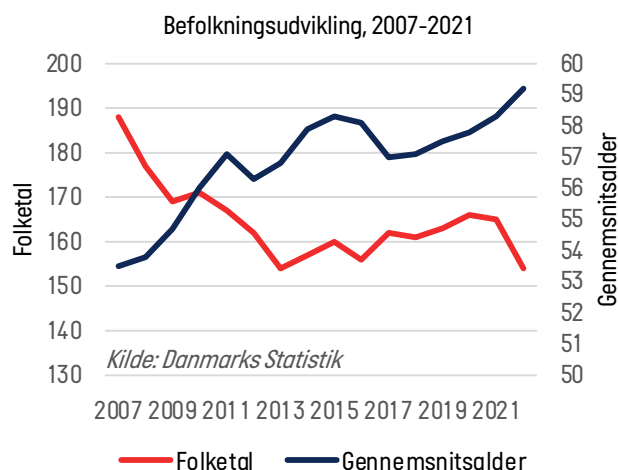

Foto: Tom Poulsen

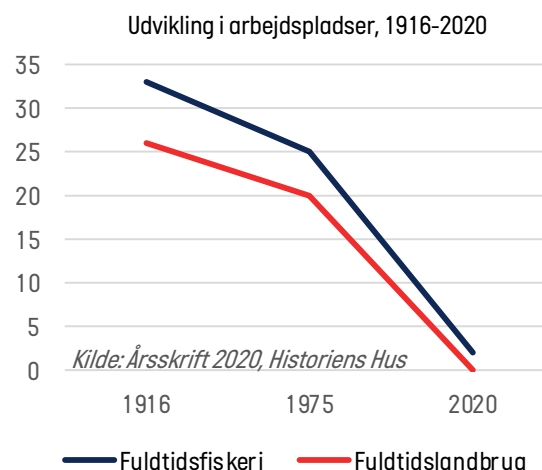
BOSÆTNING OG DEMOGRAFISK UDVIKLING

Som så mange andre småøer er Omø udfordret, både når det kommer til at fastholde og tiltrække nye borgere og arbejdspladser til øen. Turisme kan være med til at fastholde et levende øsamfund i balance. Det er afgørende, at udviklingen sker i dialog med de lokale borgere og aktører og i et tempo, hvor de kan følge med. Nye initiativer skal komme både de besøgende og de lokale øboere til gode.

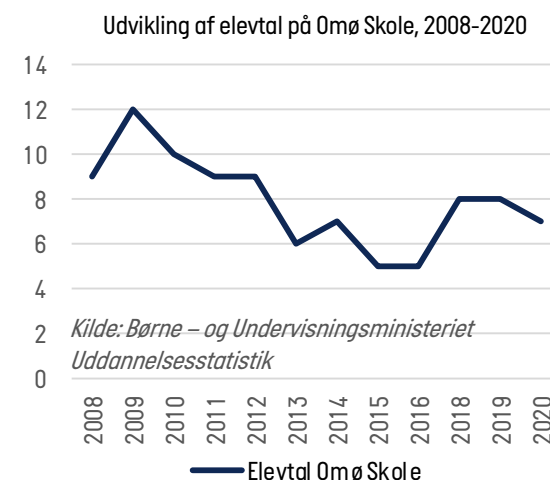
En udfordrende demografisk udvikling

Befolkningen på de danske småøer er halveret siden 1930¹. Sådan er det også på Omø, hvor befolkningstallet har været stødt faldende siden 2007 - fra 188 til 154 beboere, svarende til næsten 20% på bare 15 år. I samme periode er aldersgennemsnittet steget med 6 år, hvilket er med til at skabe en selvforstærkende udvikling, der gør Omø som helårssamfund skrøbeligt.

Markant tab af arbejdspladser

Omø har gennem en årrække oplevet et markant fald i antal af arbejdspladser. I 70'erne var der 20-25 fiskere og omkring 20 landbrug, i dag er der blot 1 fuldtidsfisker og få deltidslandbrug på øen². I perioden 1961-1992 blev fyret brugt til overvågning af russiske skibe og var på daværende tidspunkt en af øens største arbejdspladser. I dag er færgeren øens største arbejdsplads. Turisme kan - som på mange andre småøer - være grundlag for erhvervsudvikling og jobskabelse på Omø.

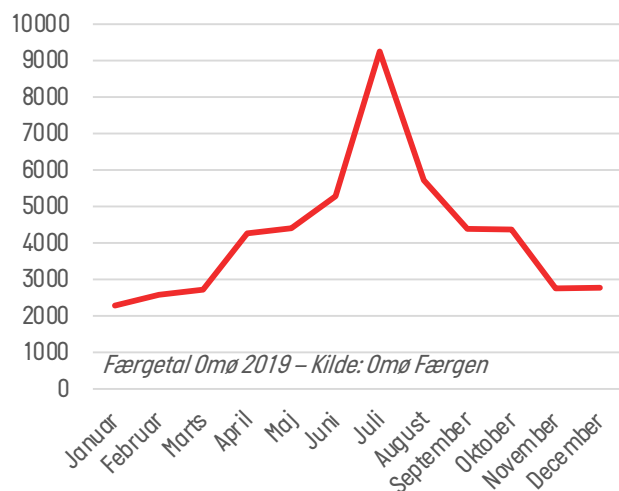
Faldende børnetal

I dag er der blot 7 elever på Omø skole. Det er næsten en halvering siden 2009, hvor der var 12 elever. Helt anderledes så det ud tilbage i midt 1800-tallet, hvor mere end 40 elever gik på Omø skole². En skole har stor betydning i forhold til at fastholde og tiltrække børnefamilier til øen, så den demografiske udvikling ikke fortsætter med risikoen for i sidste ende at forvandle øen til "pensionist-ø".

TURISMEN PÅ OMØ I DAG

Turismen på Omø peaker i juli måned med rigtig mange turister, men med stille skuldersoner. Øens besøgende er særligt sommerhusejere og fritidsboere samt en aktiv lystbådeturisme fra både ind- og udland. I den fremtidige udvikling af turismen bør der kigges på nye produkter, der trækker folk til på andre tider af året, mens der samtidig skal være fokus på at fastholde de nuværende gæster.

Passagertal Omø færger, 2019

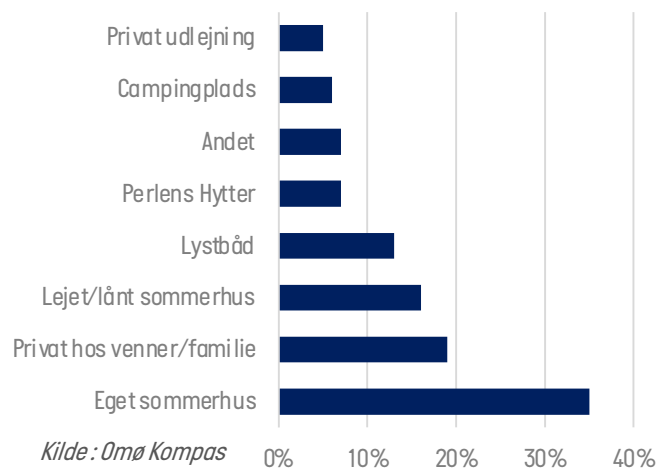

Mange besøgende i sommermånederne

Der findes ikke eksakte overnatnings- og besøgstal for turismen på Omø, men passagertal fra Omø-færgeren kan give indikation på antal gæster og deres fordeling over året. Omø-færgens oversigt fra 2019 viser, at passagertallet peaker i sommermånederne, hvor antallet næsten tredobles, og øen nærmest rammer kapacitetens bristepunkt. Mens der er meget lidt færdsel på øen i skuldersonerne, hvor størstedelen af øens tilbud og oplevelser er lukket. I udviklingen af turismen vil det derfor være afgørende at sikre en balance mellem antal besøgende og turismeerhvervets kapacitet.

BARC Rådgivning A/S

Fordeling af overnatning, 2022

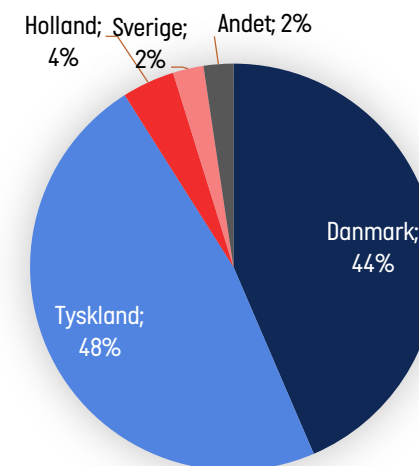

Kilde: Omø Kompas august 2022

Stor andel af sommerhusejere og fritidsboere

En gæsteanalyse fra 2022 Omø Kompasset viser, at 54% af de adspurgte overnatter i eget sommerhus [35%] eller hos familie og venner [19%], mens 16% overnatter i lejet eller lånt sommerhus. Sommerhusejere og fritidsboere lægger ikke penge i kommerciel overnatning, men er med til at sikre et kundegrundlag for færge og serviceerhverv udenfor højsæsonen. Den høje andel af sommerhusejere og fritidsboere kunne tyde på, at flere af gæsterne er gengangere, og at der derfor ligger et uforløst potentiale i at tiltrække nye gæster, som kan være med til at øge antallet af kommercielle overnatninger.

Fordeling af nationaliteter i Lystbådehavnen, 2019

Kilde: Slagelse Kommune - Havnefoged

Lystsejlere udgør en vigtig turistgruppe i dag

Besøgstallene for Omø Lystbådehavn i 2019 viser, at næsten halvdelen af lystsejlere kommer fra Tyskland.³ Det er flere end landsgennemsnittet, hvor ca. 30% af de besøgende kommer fra Tyskland, mens ca. 20% kommer fra andre lande udenfor Danmark – primært Sverige, Norge og Holland. Det viser, at Omø har godt fat i det tyske marked, og at der er et potentiale for at få flere hollandske, svenske og norske sejlere til øen. En undersøgelse fra VisitDenmark⁴ viser, at de udenlandske lystsejlere har et højere gennemsnitligt døgnforbrug [850 kr.] end de danske [750 kr.].

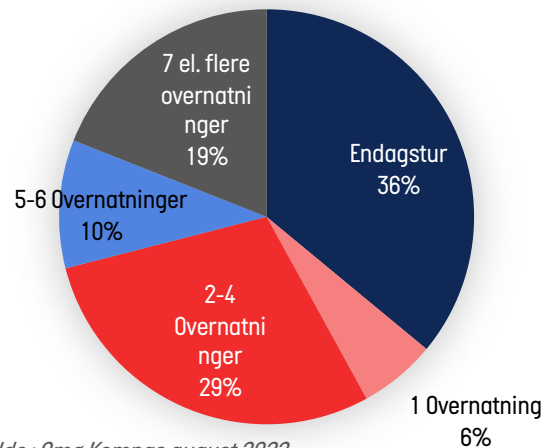
3: Slagelse Kommune - Havnefoged

4: VisitDenmark - Lystsejlereturismen i Danmark

HVEM ER TURISTERNE, OG HVAD KOMMER DE FOR?

En gæsteanalyse fra sommeren 2022 [Omø Kompas] antyder, at Omøs turister særligt kommer fra øst for Storebælt. Omø trækker en stor andel endagsturister fra nærområdet, der kommer for at opleve den autentiske ø-stemning. Det rolige ø-liv appellerer også til københavnernerne, som nyder vekslingen mellem storby og det stille og rolige ø-liv [fritidsøboere].

Antal overnatninger, 2022

Kilde : Omø Kompas august 2022

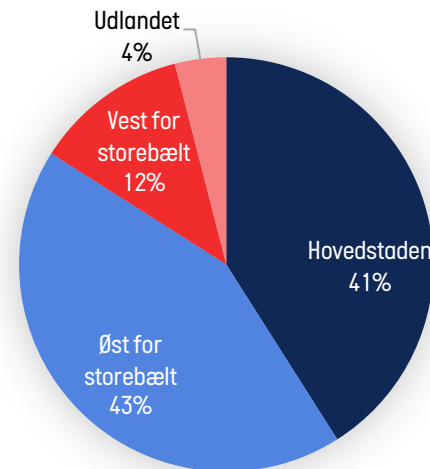
To tredjedele af de besøgende bliver 1-4 dage

En gæsteanalysen fra sommeren 2022⁵ viser at godt 1/3 af de adspurgte i 2022 var på endagstur, knap 1/3 blev 1-4 overnatninger, mens den sidste tredjedel blev mere end 4 overnatninger. Gratis færger under Corona medførte en hel del endagsturister i sommeren 2020-2021⁶. De seneste opgørelser over færgetal viser en mindre nedgang i antallet af passagerer med færgen, som kan betyde, at udlandet trækker igen.

5: Omø Kompas er baseret på 346 besvarelser indsamlet i perioden 1. juli til 7. august 2022. Tallene repræsenterer således et sommerbillede af Omø, og bør læses med det for øje.

BARK Rådgivning A/S

Geografisk fordeling af besøgende med færgen, 2022

Kilde : Omø Kompas august 2022

Størstedelen af de besøgende, der kommer med færge, kommer fra øst for Storebælt

Gæsteanalysen fra sommeren 2022 viser, at godt 84% af de adspurgte gæster kom fra enten Hovedstaden [41%] eller øst for Storebælt [43%]. 12% kom fra vest for Storebælt, og kun 4% af de adspurgte gæster kom fra udlandet. Kombinerer vi med antal af overnatninger, tegner der sig et billede af, at de besøgende i nærområdet [øst for Storebælt] bruger Omø til endagsture. Mens de besøgende fra Hovedstadsområdet bruger Omø som fristed, hvor de kan rekreere sig og nyde det rolige ø-liv som vekselvirkning til livet i storbyen.

Hvad efterspørger gæsterne, 2020

Kilde : Destination Sjælland
Øerne langs Sjællands vestkyst

Natur, ø-liv og familie og venner trækker

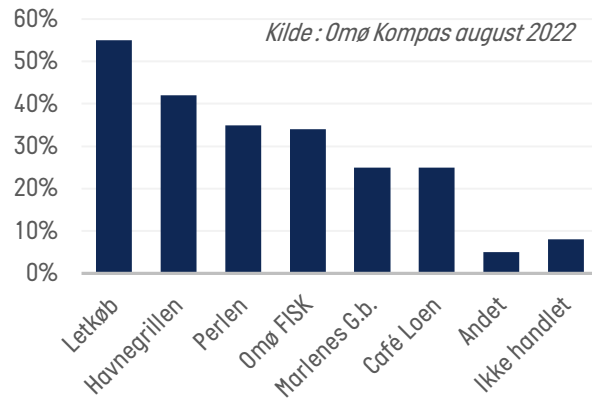
En analyse udarbejdet af Destination Sjælland viser, at næsten halvdelen af de gæster, der besøgte de vestsjællandske øer i 2020, peger på naturen som den væsentligste årsag for deres besøg. På Omø kommer de besøgende hovedsageligt for at opleve roen, for at besøge venner og familie eller for at tage en tur ned af memory lane. De fremhæver bl.a. "Morten Korch miljø", de børnevenlige strande og lækre faciliteter ved havnen⁷.

6: Omø Færgen – Færgetal 2020-2021
7: Tripadvisor

TURISTERNES ADFÆRD OG OPLEVELSE AF OMØ

De besøgende på Omø bruger øen og dens tilbud, og de er villige til at betale for det. Men der er stor mangel på steder og oplevelser at bruge penge på. De fleste kommer for de kvaliteter og de oplevelser, som øen har at byde på, og de vil gerne have mere af det. Langt de fleste vil anbefale Omø som destination, og det viser, at turisternes forventninger bliver indfriet.

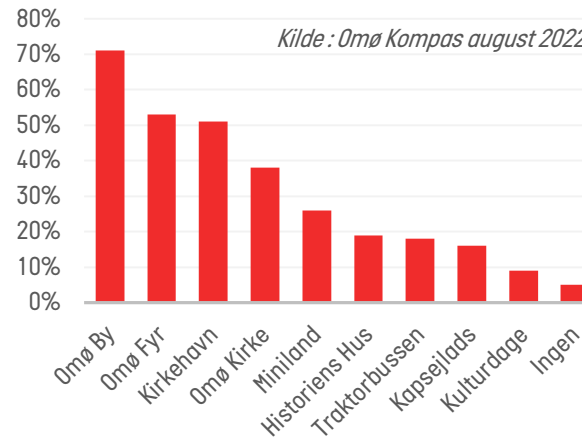
Hvor har gæsterne handlet og spist?

De besøgende bruger øens tilbud

Gæsteanalysen fra sommeren 2022 viser, at 55% af de adspurgte har handlet hos den lokale købmand, og at øens spisesteder har været besøgt af mere end 1/4 af de besøgende. Særligt Havnegrillen, Restaurant Perlen og Omø Fiskebutik har haft høje besøgstal i sommeren 2022. Undersøgelsen viser også, at de adspurgte besøger flere af øens tilbud. Kun 8% har ikke handlet på øen under deres ophold. Det viser, at Omøs besøgende ikke kun er 'madpakketurister', men faktisk er villige til at lægge penge på øen, når muligheden byder sig.

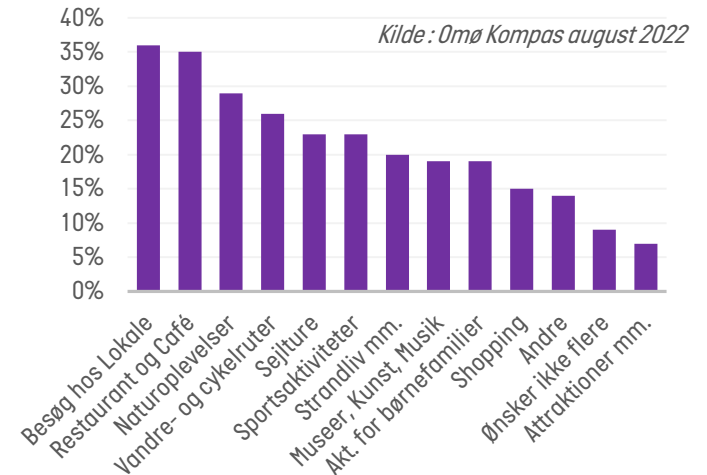
Hvilke oplevelser har de benyttet sig af?

Mange gratis glæder, som bliver brugt

Omø har mange gratis oplevelser, som de besøgende bruger flittigt. De fire mest populære attraktioner/oplevelser på Omø er: Omø By, som 71% af de adspurgte har besøgt, Omø Fyr [53%], Omø Kirkehavn [51%] og Omø Kirke [38%]. Det er alle 'gratis glæder', der ikke bidrager med økonomi til øen. Der ligger derfor et potentiale i at få konverteret 'gratis glæder' til 'noget man kan tjene penge på'.

Hvilke oplevelser efterspørger folk?

Efterspørgsel på flere oplevelser

Gæsteundersøgelsen viser, at 36% af de adspurgte gæster på Omø efterspørger flere oplevelser af "besøg hos lokale", såsom gårdbutik og bryggeri, 35% ønsker flere besøg på restaurant og café og 29% vil gerne have flere naturoplevelser. Kun 7% af de adspurgte efterspørger større attraktioner som seværdigheder eller vandland. Der danner sig et klart billede af, at det turisterne efterspørger, er flere oplevelser, som ligger inden for de rammer, Omø faktisk har mulighed for at tilbyde eller skabe.

TURISMEN HAR POTENTIALER TIL AT TILFØRE ØKONOMI TIL OMØ, MEN DET KRÆVER:

1. FRA 'GRATIS GLÆDER' TIL KOMMERCIELLE PRODUKTER

I dag kommer der alt for mange gratister på Omø, som benytter øens gratis tilbud og tager hjem igen. Samtidig er der efterspørgsel på flere lokale produkter og oplevelser. Der ligger en opgave i at få konverteret de gratis glæder til kommercielle produkter.

2. KVALITETSLØFT HELE VEJEN RUNDT

Konkurrencen er benhård, og der er rift om gæsterne. Det handler om at kunne tilbyde både overnatning, spisesteder og oplevelser i ordentlig kvalitet. Der er behov for at kvalitetsløfte og udvikle de eksisterende tilbud og sikre, at Omø's basisturismeinfrastruktur fungerer, så der er faciliteterne og kapaciteten til at imødekomme dem, som kommer.

3. TILFØR NYE PRODUKTER AF GOD KVALITET, I LILLE SKALA

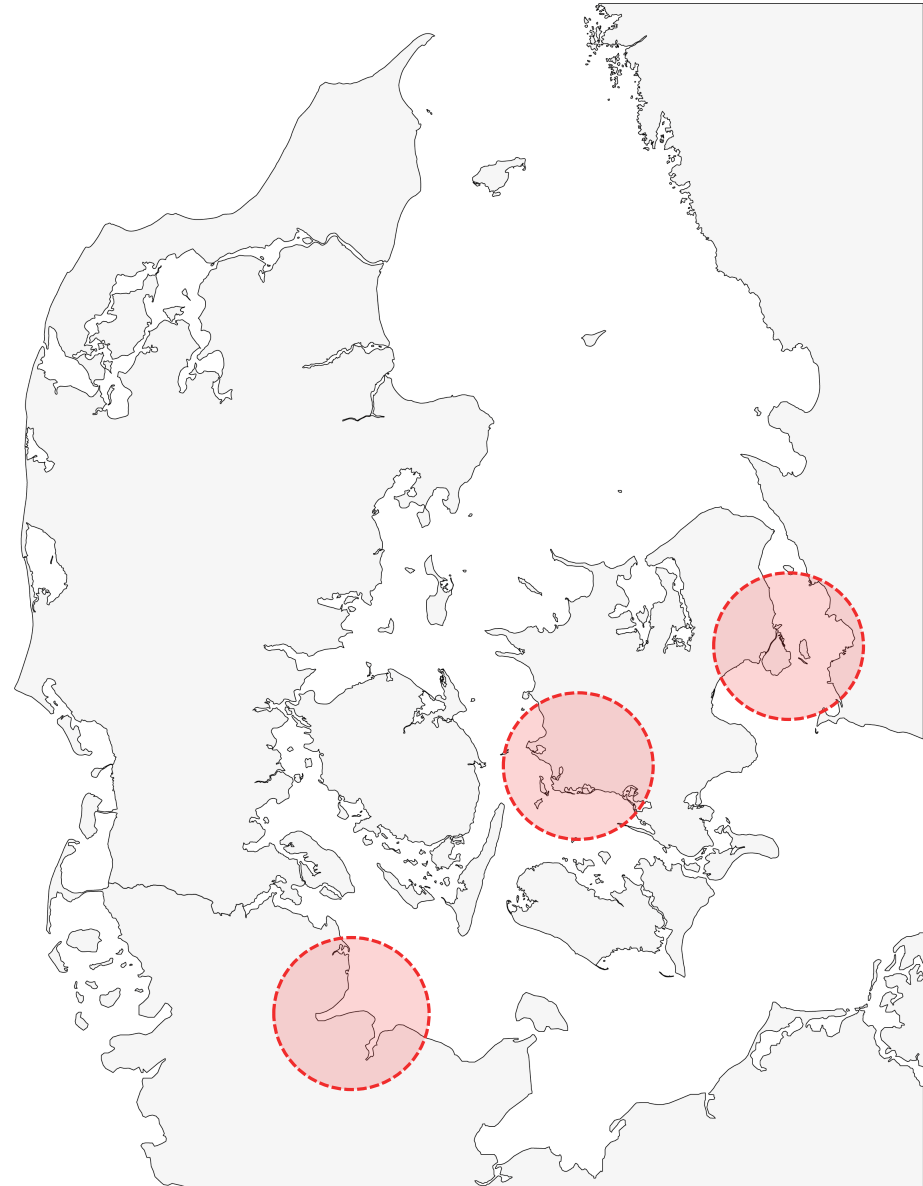
For at understøtte en bæredygtig turisme skal der først og fremmest udvikles på det, der allerede er, frem for at etablere nyt. På sigt kan der med udgangspunkt i de eksisterende rammer skabes nye turismeprodukter af god kvalitet, som understøtter de stedbundne styrkepositioner, som Omø har.

MARKEDER

Det tager ca. 2,5 time at komme fra København til Omø. Den 50 minutters lange færgetur skiller både 'landene' og vandene. For nogle er det netop følelsen af at kappe forbindelsen til fastlandet – både mentalt og fysisk - der trækker. For andre er færgen den begrænsede faktor, der gør, at de vælger Omø fra.

Strategien fokuserer på tre primære markeder:

1. **Byboere fra Hovedstaden**, som søger et liv i vekselvirkning mellem storbyens muligheder og tilbud og det stille ø-liv. De vil typisk bo i eget hus/sommerhus og er en slags fritidsøboere. De kommer på alle tider af året og er en vigtig ressource ift. at opretholde et levende øsamfund året rundt.
2. **Folk fra nærområdet**, der enten har sommerhus på øen eller bruger den til endagsudflugter. De holder liv i færgen og bruger gerne penge på aktiviteter, mad og lokale varer.
3. **Lystsejlere fra Nordtyskland, Fyn og Sydsjælland**, hvor Omø typisk ikke vil være endestationen, men et stop på ruten. Lystbådeturismen er sæsonbetonet, og Omø Lystbådehavn er fuldt booket i juli måned.

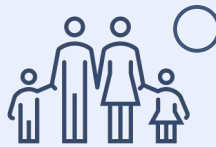
MÅLGRUPPER

Naturen, ø-livet og de autentiske oplevelser på Omø appellerer til mange, der ønsker et afbræk fra en travl hverdag og har brug for at dyrke sig selv, venskabet eller det familiære. Med udgangspunkt i Omøs stedbundne kvaliteter og potentialer, udpeger strategien fire primære målgrupper: 'Naturturister', 'børnefamilier', 'turister med særinteresser' og 'lystbådesejlere'. Fælles for dem er, at naturen har en rolle og er en del af den ø-ferie oplevelse, de kan få på Omø.

NATURTURISTEN

Er både den 'rolige naturturist' og den 'aktive naturturist'. De rolige naturturister vil gerne ud at cykle og vandre, besøge gårdbutikker og opleve den autentiske natur. Mens det for de aktive naturturister handler om selviscenesættelse og at mærke naturen på egen krop. Der er stigende efterspørgsel på det, man kan kalde 'naturen på første klasse', hvor naturoplevelsen pakketeres og kombineres med services og kvalitet i fx overnatning og bespisning.

GENERATIONSFERIE

Omø har et potentiale til at tiltrække familier i forskellige konstellationer. Den lille overskuelige ø med mange oplevelser i børnehøjde, gør den attraktiv for særligt børnefamilier med små børn eller bedsteforældre, der er på ferie med børnebørnene. Denne målgruppe vil gerne have base i et sommerhus eller i en ferielejlighed og søger den lette ferie med børn. De lægger vægt på tilgængelighed og søger ofte væk fra masseturismen. De efterspørger oplevelser for hele familien, som de kan udforske sammen eller hver for sig.

SPECIAL INTEREST TURISTER

'Special Interest' eller 'turister med særlige interesser' er dem, der kommer for at dyrke en specifik oplevelse og hobby. De er derfor interesserede i steder, der kan tilbyde gode rammer for netop deres særinteresser. På Omø er der potentiale for at tiltrække forskellige hobbyturister. Det kunne være med de attraktive rammer for fuglekiggere, havet og netværket til kitesurfere, de rolige kyster med gode fiskespots for lystfiskerne, det lokale samvær for strikkeentusiasterne eller roen til at dyrke yoga.

LYSTBÅDETURISTER

Omø har allerede godt fat i lystbådeturisterne og det er en målgruppe der fortsat er potentiale i at tiltrække. Lystbådeturister medbringer det meste selv, men bruger gerne penge på at spise ude og på lokale råvarer og oplevelser, hvis de er tilgængelige i gåafstand eller via cykeludlejning. Lystbådeturisterne bliver i gennemsnit 1-4 dage, og de sætter særligt pris på gode og rene havne faciliteter og tilgængelig information og service på havnen. Gode legepladser og fælles grillområder er også på listen.

TRENDS OG TENDENSER

Turisterne søger tryghed, nærhed og ansvarlige ferier i rumlige rammer. De stedbundne potentialer på Omø tapper ind i flere af tidens samfundstrends og tendenser, som giver et godt fundament for at tiltrække nye målgrupper til øen.

AUTENTICITET OG DET LOKALE

Turisterne efterspørger autentiske oplevelser og uopdagede perler og rejsedestinationer langt væk fra masseturismen. Turisterne vil gerne opleve levende lokalsamfund, hvor der bor mennesker året rundt, modsat turistbyerne på Vestkysten. De opfatter sig selv som 'antropologer' på opdagelsesrejse og vil gerne helt tæt på kulturen og de mennesker, der bor på stedet. Forbrugerne søger i højere grad transparens og troværdighed, og de vælger det lokale værtskab, de autentiske oplevelser og lokalproducerede fødevarer frem for masseturisme.

BARC Rådgivning A/S

NATUR SOM RAMME OM NÆRVÆR

Natur og landlige omgivelser er i høj kurs som rammen for ferier med fokus på ro, nærvær og fællesskab og som et modsvar til et til tider hektisk hverdagsliv præget af fart, foranderlighed og høj stimulering. Flere har fået øjnene op for naturens healende effekt og søger at balancere et hektisk hverdagsliv med oplevelser i naturen – både alene og sammen med andre, med eller uden sved på panden. Fra de rolige aktiviteter, som alle kan være med til, fx vandring og badning, til de mere nicheprægede og specialiserede oplevelser som fx outdooroplevelser, gastronomi og 'simple living'.

STAYCATION OG BÆREDYGTIGE FERIER

Flere og flere efterspørger bæredygtige ferieformer. Samtidig med at der har været en global vækst i turismen, begynder nye tendenser at formes. Klimaforandringer og bæredygtighed er blevet en stadig større del af vores bevidsthed. Det kommer til udtryk i nye forbrugsmønstre, alternative ferietyper og et større fokus på klimaaftryk. Samtidig oplever mange nordeuropæere, at de sydeuropæiske somre er for varme, mens det tempererede nordiske klima er mere oplagt til en ferie. Endelig bliver tryghed og renlighed vigtige parametre som konsekvens af udbruddet af coronavirus.

FORANDRET DEMOGRAFI OG LIVSSTIL

Ændret demografi med flere rejsevante ældre påvirker markedet. Hvor det tidligere hed 50+, hedder det nu 70+. Disse grupper har ofte en lang rejsehistorie for langture rejser. De vil fortsat gerne rejse, men med en præference for destinationer, der ikke ligger så langt væk. Samtidig opstår der nye målrejseformer som fx flergenerationsrejser, flerfamilieture, venneture, mm.

LYSTSEJLADS I VÆKST

Sejlerturismen har været i vækst, særligt under Corona, og antallet af overnatninger på lystbådehavne i Danmark er vækstet med knapt 12% siden 2017. Samtidig er der sket et generationsskifte blandt danske lystsejlere. Gennemsnitsalderen er faldet, og der er kommet flere børnefamilier til. Det sætter nye krav til den service og de oplevelser, som udbydes i havnene. De tyske sejlere efterspørger i højere grad end de danske grønne tiltag som fx affaldssortering. Kunne Omø blive Danmarks mest klimavenlige havn?

A wide-angle photograph of a coastal landscape. In the foreground, a sandy path leads through dunes covered in tall, dry grass. The middle ground shows a sandy beach meeting the ocean. The water is a deep blue-green color, with white foam from waves breaking near the shore. The sky is a clear, deep blue with a few wispy clouds. The overall scene is serene and natural.

DEL 2 STRATEGI

MISSION:
VI SKAL UDVIKLE OMØ FOR AT
SIKRE ET VELFUNDERENDE
HELÅRSSAMFUND MED SKOLE,
DAGLIGVAREBUTIK
OG LOKALE JOBS

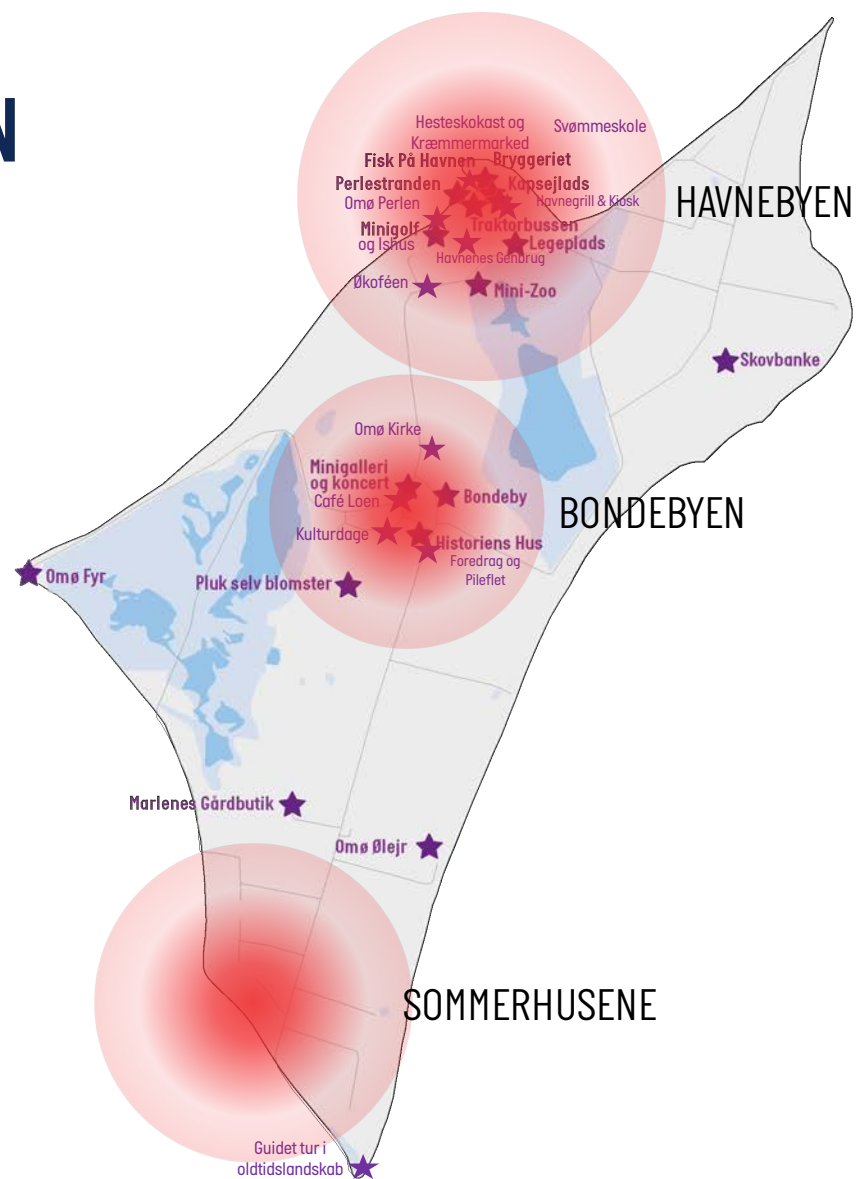
FYSISK HELHEDSGREB: KONCENTRER OG BIND SAMMEN

Omø består af Havnebyen mod nord, Bondebyen i midten og et større sommerhusområde mod syd. Tre 'steder' med hver deres karakter og kvaliteter. Det giver tre naturlige nedslagspunkter, hvor der er potentiale for at videreudvikle og understøtte med nye initiativer. Det er vigtigt at dyrke forskellen i de tre områder – de skal kunne noget forskelligt.

Havnebyen danner rammen om liv og aktivitet. Det er 'Porten til Omø' og Omøs ansigt udadtil. Det er her, turen både starter og slutter, og hvor de fleste af Omøs turismemæssige aktiviteter er placeret. Havnebyen er Omøs turist-knudepunkt.

Den idylliske og oprindelige Bondeby er Omøs hjerte, hvor flere vitale hverdagsfunktioner som skole, købmand og forsamlingshus er samlet. Landsbyen har bevaret sin oprindelige landsbystruktur med gårde, der ligger tæt i gadeforløb. Der er gadekær, stendiger, landsbyhaver og gamle beplantninger.

Sommerhusene mod syd er et traditionelt dansk sommerhusområde, som vi kender og kan lide det. Her skal der være plads til at leve det stille liv med fred, ro, hygge og stranden lige om hjørnet.

STRATEGISK RETNING: LANGT VÆK FRA STORBYEN

AUTENTISKE
OPLEVELSER

Med afsæt i Omø's DNA og de stedbundne potentialer, har vi udpeget tre styrkepositioner: Ro, Natur og Autentiske oplevelser - som samlet set udgør den strategiske retning: 'Langt væk fra storbyen'.

På Omø kan de besøgende opleve at være en del af et levende øsamfund langt væk fra storbyens stress og jag - og samtidig befinde sig i kort køreafstand til Hovedstaden. Små hyggelige kulturmiljøer, autentiske oplevelser, lokale råvarer, små gårdbutikker, vejboeder og specialprodukter understøtter oplevelsen. Det skal vi bygge videre på!

Derfor handler det om at fremelske og dyrke de tre styrkepositioner og tilføje nye aktiviteter og oplevelser, der understøtter den samlede fortælling om et 'et liv langt væk fra storbyen'.

RO

NATUR

RO

"Det er som om, du har høretelefoner på med aktiv lyddæmpning"

- Fritidsøboer

Der er et kæmpe potentiale i at kultivere den helt særlige tilstand, der er at finde på Omø. Her er en ro, som er både unik og eftertragtet, hvor der er mulighed for at blive en del af øens rolige rytme og puls, som står i kontrast til det aktive og travle byliv - en tilstand, som taler lige ind i tidens tendenser om plads til ro og nærvær.

På Omø kan man nyde fordelene ved at være fuldstændig off-grid, tage en pause langt fra storbyen og efterlade både bekymringer og en stresset hverdag derhjemme. Her lander man nemlig i en anden tilværelse og tilstand, hvor der er tid til at vente 1 ½ time på en fiskefrikadelle og læse Weekendavisen to gange. Omø kan tilbyde en stilhed, der understreger værdien i at høre både fuglesang og bølgebrus.

Der vil være stort potentiale i at udvikle oplevelser og aktiviteter, der forstærker den særlige tilstand, der findes på Omø. Roen appellerer særligt til den rolige naturturist, 'special interest' turister, der dyrker yoga, mindfulness og meditation og generelt til byboen, der søger et åndehul væk fra byen og noget alenetid.

På Møn har man med den kulsorte himmel lavet Dark Sky Park

VisitDenmark – Ruslan Merzlyakov

Find roen på silent-retreats på Møn.

Foto: Anahata Yoga Center

På Omø er der mange gode spots til at nyde naturen og stilheden

På Økoféen på Omø kan man læne sig tilbage med en morgenkaffe og en avis.

Foto: Økoféen

Foto: Ø-Yoga – Bjørg Dalheim

På Ærø laver man Ø-Yoga i de smukke natur ranmer

Foto: VisitCopenhagen – Thomas Høyrup Christensen

På Amager Fælled har man dedikeret en vandrute, Rute til Ro, til at udforske roen med tilhørende lydspor.

NATUREN

"Naturen er det stærkeste, vi har"
- Øboer

Det er oplagt at udnytte de potentialer, der er til stede i naturen på Omø. På Omø er naturen allestedsnærværende. Øens sjæl ligger i havet rundt om, og her kan man få muligheden for at få naturen helt tæt på kroppen. Naturens potentiale ligger i de dejlige strande, fredelige kyster, klinterne, fuglene, botanikken, geologien og sammenspillet af det hele. Omø har de eftertragtede rammer til at tilbyde og udvikle oplevelser i og med naturen, som er i stigende efterspørgsel. Både de mere almindelige ferie-aktiviteter som vandre-, cykel- og badeture og de mere niche-prægede aktiviteter som forskellige outdooroplevelser og vandsportsaktiviteter.

Det er derfor stort potentiale i at forbedre, videreudvikle og skabe oplevelser med udgangspunkt i naturen. Oplevelser i naturen kan appellere til alle tre målgrupper, der er særligt fokus på ('generationsferie', 'special interest turisten' og 'naturturisten'). Det kan være lærerige aktiviteter i børnehøjde for generationsferien, vandsports-faciliteter til special interest turisten eller shelters og kajakudlejning til naturturisten.

I Lynæs har man udnyttet de gode naturrammer til at skabe en kitesurf camp

Foto: VisitNordsjælland –
Tine Uffelmann

I Hirtshals kan man komme på tur med fiskekutter

Foto: Dansk Kyst- og Naturturisme

På Omø kan man vandre i natura 2000 område

På Lolland kan man overnatte i ROLIG i lækre glamping telte og sove med naturen helt tæt på

Foto: ROLIG

Foto: Tom Poulsen

På Omø er der gode rammer for fuglekig

Foto: Hasselø Kajak

Ved Hasselø har man lavet kajakskole og guider besøgende rundt på vandet

AUTENTISKE OPLEVELSER

"Jeg kan godt lide at give mennesker en oplevelse"
- Fritidsboer 57 år

Der er et stort potentiale i at bygge videre på den perlerække af små lokale oplevelser, der allerede er at finde på Omø. Omø kan tilbyde en autenticitet, som ses i det lokale værtskab, det levende lokalsamfund og i de autentiske ø-rammer. Det harmonerer med tidens tendenser, hvor turister i højere grad søger mod det lokale og væk fra masseturismen.

Den velbevarede bondeby, med de gamle bindingsværkshuse og havnebyen med genetableret stejleplads og fiskekuttere, er med til at danne scenariet for det autentiske ø-liv, der ekkoer både øens kultur og historie. Sammen med de lokale oplevelser, traditioner og produkter som klappegederne, påskeæg-trilning, gårdbutik og Omø Øl, er de med til at skabe en fortælling om og en oplevelse af et autentisk ø-liv, som det var engang - langt fra storbyen.

Den stigende efterspørgsel på lokale og unikke oplevelser, skaber et solidt grundlag for at skabe flere autentiske oplevelser, produkter og aktiviteter i lokal og lille skala, som henvender sig til både børnefamilien og naturturisten, og som forstærker fortællingen om det autentiske Omø-liv.

På Omø kan man tage i Miniland og klappe geder

Foto: Miniland – Omø Katalog

På hjemmesiden Landfolk kan man leje historiske og autentiske luksus sommerhuse

Foto: Landfolk.dk

På Omø kan man opleve den historiske Bondeby

På Orø er laver de berømte kager i Marlieses Gårdcafé

Foto: Marlieses Gårdcafé

Foto: Avernakø
Kristian Skårhøj Andersen

På Avernakø afholdes hver sommer den populære festival Avernakø

Fra det lille Omø Bryghus kan man købe lokalt brygget øl

ANDRE STEDER DER VISER VEJEN

Æbleøerne er eksempel på et strategiske ø-samarbejde mellem tre små øer, som har skabt større synlighed, flere muskler og et stærkere grundlag for dialog og samarbejde med fonde, kommuner og investorer.

Foto: VisitDenmark – Niclas Jessen

CASE: STRATEGISK Ø-SAMARBEJDE PÅ ÆBLEØERNE

Æbleøerne er fællesbetegnelsen for de tre øer Fejø, Femø og Askø i Smålandsfarvandet nord for Lolland. I 2020 gik beboerforeningerne fra de tre øer sammen med Visit Lolland-Falster og udviklingspartnerskabet Gate21 om at udarbejde en fælles turismestrategi, som skulle styrke turismen på hver enkelt ø og på tværs af alle tre øer. Det blev kimen for det strategiske ø-samarbejde, Æbleøerne.

Æbleøerne har fået egen hjemmeside, fælles nyhedsbrev og et nyt logo, og de markedsføres som en samlet destination bl.a. på Visit Lolland-Falsters hjemmeside. Den samlende identitet er med til at 'brande' smålandsøerne Fejø, Femø og Askø som en samlet destination for potentielle gæster og gøre "prikken på landkortet" lidt større. Et greb, som potentielt inviterer turisterne til længere ferieophold på destinationen (de tre øer), frem for en enkelt dagstur til blot én af øerne.

Det strategiske ø-samarbejde har ligeledes stillet de tre øer stærkere ift. at indgå i dialog og samarbejde med større organisationer og aktører såsom destinationsselskabet, kommunen og Lolland Færgeservice. Bl.a. har kommunen finansieret nye informationsskærme, ligesom samarbejdet med færgen er blevet styrket. I dag samarbejder man mellem øerne om fælles koncepter, som et forestående 'gastroevent', og man går i samme retning – frem for hver sin vej.

ANDRE STEDER DER VISER VEJEN

Aarø Bryg - fra hobbyprojekt til kommerciel forretning med flere ben at stå på.

CASE: BÆREDYGTIGE FORRETNINGSMODELLER

Aarø Bryg startede oprindeligt som en sjov idé båret af en lille flok lokale ildsjæle. I dag producerer Aarø bryghus 20.000 liter øl om året og målet er 50.000 liter i 2023.

Lige fra starten har der været fokus på, at Aarø Bryg ikke bare skulle være et hobby-projekt, men en bæredygtig virksomhed, der på sigt vil skabe arbejdspladser samt bidrage med øget omsætning hos dele af øens erhvervsliv. Derfor produceres øllen også så vidt muligt af lokale råvarer på øen. Der er løbende udviklet nye forretningsidéer bl.a. øl-safari, ølsmagning 'to-go', 'branding by beer' og cykel-øl-løb ifm. Tour De France. Aarø Bryg holder til i 'det gamle hønsehus', som er istandsat og danner rammen om både butik, ølsmagning og café og gårdhave, hvor de besøgende kan nyde Nordisk Tapas af lokale råvarer. Indtil for ganske nyligt blev øllet brygget i den store kedel midt i caféen, som tillader de besøgende at komme helt tæt på produktionen.

Aarø Bryg har sin egen hjemmeside, hvor der sælges arrangementer, specialøl og folkeanpartar. Aarø Bryg samarbejder med en række forhandlere, restauranter og caféer, som bidrager med en stor del af indtjeningen – særligt uden for højsæsonen.

OMØ FISKEBUTIK

OMØ HAVN

SIZAS

JENSEN

ANBEFALINGER TIL NÆSTE SKRIDT

Med denne turismestrategi er der sat en strategisk retning for udviklingen af Omø. Næste naturlige skridt vil være en konkretisering og prioritering af de mange idéer og forslag, der er kommet frem i løbet af processen, som omsætter dem til egentlige projekter og forretningskoncepter.

Turisme kan være løftestang for lokal udvikling – også på Omø – men det kræver investeringer i turismen fra både privat og offentlig side. Det handler både om at synliggøre øens potentialer og gøre det attraktivt for lokale og udefrakommende investorer. Men det handler i lige så høj grad om at tænke i, hvordan man kan konvertere de mange 'gratis glæder' til kommercielle produkter.

Samtidig er der behov for at løfte kvaliteten hele vejen rundt, hvis Omø skal kunne konkurrere med de andre småøer og andre destinationer i Danmark.

Implementering og organisering

Det er afgørende for den videre implementering af strategien og udvikling af Omø, at der fremover er en organisering – i form af en udvidet styregruppe – som står bag.

Derfor anbefales det, at der nedsættes en styregruppe med deltagelse af Slagelse Kommune, Destination Sjælland, Dansk Kyst- og Naturturisme og udvalgte lokale aktører. Styregruppen skal sikre den fortsatte udvikling og viderefører det samarbejde, som er igangsat med strategien.

Styregruppens første opgave bliver at udarbejde en udviklingsplan for Omø, der konkretiserer og prioriterer turismestrategiens idékatalog i konkrete fysiske projekter med beskrivelser af økonomi, tidsperspektiv, organisering og bud på åbningstræk. I den forbindelse bør muligheden for at indgå i et udvidet ø-samarbejde med Agersø undersøges.

Dialog og samarbejde mellem de nuværende og nye turismeaktører er afgørende. Derfor anbefales det, at der etableres et forum, hvor de forskellige aktører, der arbejder med turisme på Omø, kan dele erfaringer, sparre med hinanden og lægge planer for det kommende år. Det kan fx være i regi af en eksisterende forening.

BILAG 1: IDÉMAPPING

I løbet af processen har vi indsamlet mange gode idéer og tanker til en kommende turismeudvikling fra øboere, fritidsøboere og sommerhusejerne selv. Herunder er en liste over dem. I parentes er indikeret den/de styrkepositioner, de kan understøtte: RO, NATUR eller AUTENTISKE OPLEVELSER [AO].

Gode stiforbindelser [RO, NATUR]
Stjernekyggeri [RO, NATUR]
Pladser til studie og arbejde [RO]
Yoga Retreat [RO]
Madpakkehus og madpakkekasser [RO, NATUR, AO]
Jagt [gæs] [NATUR, AO]
Shelterfaciliteter med bål og brænde [NATUR, RO]
Mobil naturskole [NATUR]
Guidede temature i fugle, geologi, historie/kultur, stjernekyggeri [NATUR, AO]
Naturvejleder "levende" [NATUR, AO]
Husbåde til helårsindskrivning [RO, NATUR, AO]
Bed and Breakfast [AO]
Generations Golf [AO]
Kulturhistorisk Overnatning [AO]
Boligby i ferien [AO]
Færdig pakke, fx madpakke m. lokal mad og drikke, oplevelseskort, overnatning og forplejning [RO, NATUR, AO]
Muslinger [NATUR, AO]
Pakkeløsninger fx udlejning af strandstole, strandlegetøj [NATUR]

Muligheder for sejlture øen rundt [NATUR, AO]
Børnenes Ø – læring om fugle, natur, spiselige planter [NATUR]
Ture med lille båd for at se på tang [NATUR, AO]
Fortællinger om Omø: Uspoleret natur, landsby, fyret og overvågning af russerne, sagn og myter [AO]
Simpel pakkeløsning: Traktorbussen/frokost Perlen, Loen kaffe [AO]
Lystfiskeri [RO, NATUR]
Fleksible bygninger, fx hal med vandrehjem, højskolekursus, tilbud til naturelskere [RO, NATUR, AO]
Guidede ture og foredrag med eksperter [AO]
Multifunktionelle overnatningsfaciliteter fx lejrskole, kursuscenter [RO, NATUR]
Få en ny hjemmeside og hjælp til at vedligeholde den
Info om det eksisterende [RO, NATUR, AO]
Udendørs træningsområde [NATUR]
Turistkontor med rigtige mennesker [RO, NATUR, AO]
Spisesteder året rundt [AO]
Afmærket stisystem [RO, NATUR]

BILAG 2: INVOLVEREDE I PROCESSEN

Turismestrategien er igangsat af Foreningen Perlestranden og Omø Havn samt Omø Beboer- og Grundejerforening med støtte fra Landdistriktspuljen. Undervejs i processen er der afholdt to åbne møder på Omø, hvor øboere, fritidsøboere, sommerhusejere, lokale aktører og andre interesserede har kunnet bidrage i udpegning af potentialer og udfordringer, prioritering af målgrupper og med konkrete forslag og idéer. Processen er gennemført af BARK Rådgivning i dialog med de involverede parter i perioden april til september 2022.

I STYREGRUPPEN:

- Allan Ohms
- Camilla Linnebjerg
- Dorthe Winther
- Jesper Hansen
- Jonna Andersen
- Stig Jørgensen

I KOMPETENCEGRUPPE SÅD REPRÆSENTATER FRA:

- FLID, Foreningen af Lystbådehavne i Danmark
- Destination Sjælland
- Slagelse Kommune
- Agersø Omø Færgerne
- Dansk Kyst- og Naturturisme
- Lokale Aktionsgrupper

INVOLVEREDE:

- Øboere
- Sommerhusejere
- Turister
- Lokale aktører